

beležnice zidarjev račun, dene ga na mizo in reče: „Poglejte, ni-li to resnica?“

Vaščani zro v list, kakor da bi znali čitati, ter odgovore: „Ta zidar je zares slepar!“

Tine pa, ki je do zdaj le molčal, nalival vino in prav pošteno pil, vzdigne kupico in nazdravlja:

„Bog živi našega starešino, vsi obrekovalci pa naj pocepajo!“ Izpije, ponudi kupico drugemu, da mu jo natoči, izpije zopet in tako zaporedoma petkrat; zdaj pa zapoje:

„Bratci veseli vsi
Pesem zapojmo mi
Od vinca sladkega
Ko solnce čistega,
Kupce nalijmo si,
Ven ga popijmo vsi!
En glažek al' pa dva,
To nam korajžo da!“ itd.

(Dalje prih.)

Vestnik.

† Kanonik Karol Klun

je dne 8. t. m. v Budimpešti, kamor se je bil kot delegat kranjski dne 7. t. m. zjutraj odpeljal, potem ko je ob $\frac{1}{2}$ 7. še opravil najsvetejšo daritev, v ondotnem kapucinskem samostanu ob $\frac{1}{2}$ 1. uri po noči na naglo umrl, star šele 54 let. Nenadna novica o njegovi smrti je ganila v dno srca vsakega, kdorkoli ga je poznal. Blagi pokojnik je bil neumorno priden in izvanredno nadarjen. Kot poslanec si je pridobil premnogo zaslug za slovenski narod, kajti bil je eden njegovih najboljših in najzvestejših sinov. Klun je bil blagega značaja, jeze in sovraštva ni poznal. V vsem njegovem življenju in delovanju se je kazalo njegovo zlato srce. Komur je le mogel, je pomagal. Marsikomu je izposloval s svojo vplivno besedo službo, delo in podporo. Učiteljstvu je bil vedno naklonjen. Posebno hvaležno se ga spominjamo mestni učitelji ljubljanski, ker je nam izposloval toli potrebne osobne doklade. Telesni ostanki so se pripeljali v Ljubljano ter dne 11. t. m. ob ogromni udeležbi pogrebcev pokopali pri sv. Kristofu. Mir in pokoj njega blagi in plemeniti duši!

Najvišje potrjenje. Presvetli cesar je z Najvišjim odlokom z dne 26. vel. travna t. l. blagovolil potrditi izvolitev mestnega odbornika in deželnega poslanca g. Ivana Hriharja županom stolnega mesta Ljubljane. Dne 9. t. m. je bil novi g. župan slovesno zaprišežen.

Cesar Franc Jožefova ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: G. Josip Pintar, učitelj v Tunjicah za 1. polletje t. l. 1-20 gld.; g. Misko Kosce, učitelj v Zabnici pri Skofji Loki, za celo t. leto 1-20 gld.; gosp. Valentin Zavrl, nadučitelj v Begunjah na Gorenjskem 2-60 gld. Za drugo četrtletje t. l. so darovale: gospa J. Moos, nadučiteljica v Ljubljani, 1-50 gld.; gdč. N. Zupan, učiteljica v Ljubljani, 1-20 gld.; gdč. M. Wessner, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; gdč. M. Marout, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; gdč. J. Borovsky, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; gdč. F. Zemmel, učiteljica v Ljubljani, 0-60 gld.; gdč. J. Praprotnik, učiteljica v

Ljubljani, 0-60 gld. in nabiralka gđc. E. Gusl, učiteljica v Ljubljani, 1-20 gld. Vsa čast našim vzornim tovarišicam!

Učiteljski konvikt: Gđc. Ana S. Petrovčič, učiteljica v Smledniku, nabrala pri prijateljih šole 20 K; g. Josip Tratar, okr. pom. učitelj v Št. Petru v Savinski dolini, 2 K; g. Al. Kecelj, učitelj v Ljubljani, 2 K; gospa J. Moos, nadučiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđc. N. Zupan, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđc. E. Gusl, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđc. M. Wessner, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđc. M. Marout, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđc. F. Zemme, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K. Živile naše kolegince! Pri poroki g. učitelja A. Cvara iz Loškega potoka, je nabral v Ribnici g. Neubauer 20 K 80 h.

Za A. Praprotnikov spomenik: Č. g. dr. Janko Mauring, katehet v Št. Vidu na Dol. „Svojemu nepozabnemu učitelju“ 4 K; g. Jos. Jeglič, c. kr. davkar v Idriji „za spomenik svojemu prvemu učitelju“ 6 K.

Stalna razstava učil. Kakor smo v predzadnji številki omenili, otvorila se je na L. mestni petrazredni deški ljudski šoli v Poljskih ulicah v Ljubljani z dnem 21. vel. travnom t. l. stalna razstava učil. Odprta je splošnemu obisku vsak četrtek od 10.—11. ure dopoldne. Doslej je razstavo obiskalo že lepo število za naše šolstvo se zanimajočega občinstva. Razstavi je odmenjena jedna velika in jedna manjša soba, kateri sta že skoro polni, a obilo predmetov, sosebno raznih slik iz prirodoslovja, zgodovine in zgodeb svetega pisma je razobešenih po hodnikih pritlično in v obeh nadstropjih. Prošnji za uposlavev v tako razstavo spadajoči predmetov se je izmed učiteljstva odzval doslej gospod učitelj Srečko Malenšek iz Gorenjega Tuhinja, kateri je poslal v razstavo svoj zelo praktično urejeni bralni stroj, potem učilo za počitovanje solnčnega vzhoda in zahoda, jasno razdelitev leta v mesece, tedne, dneve in letne čase in podobno učilo o stenski uri. Razstavi je darovala tiskarnica Miličeva vse šolske in mladinske knjige in muzikalije, katere je sama založila in pa vse tiskovine za ljudske, ponavljavne in obrtne šole. Knjigarna Giontinijeva pa je uposlala v stalno razstavo vzorce raznih zvezkov, kateri se rabijo po večrazrednih ljudskih šolah. Tako se je ta, za naše šolstvo častna in koristna razstava v zadnjem času dokaj pomnožila, a bo se še izvestno bolj in bolj, kadar se bo jelo zanjo naše učiteljstvo sploh živabneje zanimati. — O napredku stalne razstave učil bodemo redno poročali, želimo le, da bi bili mnogokrat v to primorani!

Dvanajst zapovedi našim sotrudnikom: 1.) Napišite mnogo mislij v malo besedah. 2.) Ne pišite dolgih člankov. 3.) Pilite obliko in jezik. 4.) Ne rabite nepotrebnih tujk. 5.) Svoje delo napravite zanimivo z močjo in zanosom jezika. 6.) Poleg glave govori tudi srce. 7.) Poprimite stvar, pustite osebo. 8.) Bojite se samo Boga. 9.) Ne zlorabite svojega glasila v samoljubne namene. 10.) Vse spišite do konca, delajte vedno in povsod za stan in šolo. 11.) Pišite razločno. 12.) Zadnja stran popisane popirja bodi prazna.

Na Dunaji je bilo v pričetku tekočega šolskega leta 350 šol s 168.956 učenci in učenkami.

Pazite! Neka šivilja na Dunaji je rekla desetletni hčerki neke zasebnice „kecker Fratz“. Kaj se je zgodilo? Tožba zaradi razžaljenja časti! Ker ni hotela zatoženka prositi deklice odpuščenja, češ, „saj se ne more otroka razžaliti“, bila je obsojena: 10 gld. kazni ali 48 ur v luknjo! Človek, tukaj misli in pazi!

Številke govoré. Zdravniki v Lipskem so konstatovali, da dobra polovica učiteljev trpi na nervoznosti, kroničnem kataru in drugih sličnih boleznih. Odločno so zoper pomnoženje učnih ur in svetujejo, da se naj še te po možnosti skróčijo. — Tudi pri nas se tako godi. Plače vedno jednake, draginja raste dan za dnevom, dela in odgovornosti pa tudi vsako leto več. Nekateri okrajni nadzorniki kar tekmujejo med sabo, kaj bi novega vpeljali in ukrenili, da bi pokazali s tem svojega „pedagoga“, ne oziraje se, bode li stvari v korist ali ne in ali bo mogoče učiteljstvu prenašati toliko bremen! Imamo pa, hvala Bogu, poleg g. dež. šol. nadzornika tudi nekaj okr. šol. nadzornikov, ki imajo srce za ubogega učitelja. Da pa živimo kranjski učitelji res v neznosnih razmerah, to sprčujejo najboljše te-le številke: Leta 1891. je umrlo na Kranjskem enajst učiteljev, l. 1892. devet, l. 1893. deset, l. 1894. šestnajst in l. 1895. pa sedemnajst! V petih letih je umrlo na Kranjskem 63 učiteljev. Kam pridemo, če gre tako dalje? Naše stanje se mora zboljšati! Številke govoré! Predstojniki naši, poslanci naši, roko na srce in imejte usmiljenje z nami! Število mrtvih tovarišev naših vas presuni ter čim preje rešite naše gmotno vprašanje!

Šolska poročila. Tiskarna R. Miličeva v Ljubljani se tem potom najtopljeje priporoča vsem p. n. častitim gospodom voditeljem ljudskih šol, slavnim krajnim šolskim svetom za blagohotno naročitev tiska šolskih poročil, zagotavljajoča, da bode delo točno, okusno in po najnižji ceni izvršila.

Za V. Ribnikarjev nagroben spomenik so darovali: Fr. Papler, nadučitelj v Borovnici 50 kr.; gg. Andrej Grčar, Jan. Pianek, Miško Rasinger vsi v Radovljici; Franc Rus iz Bleda, Jož. Ažman iz Breznice, Jos. Gorečan iz Rateč po 50 kr. Skupaj 3 50 gld. Do sedaj je nabranih 100-50 gld. Srčna hvala!

Dolenji Logatec, dne 7. rožnika 1896.

Ivan Šega.

Dr. Friderik Dittes †. Po dolgi, mučni bolezni je umrl na Dunaju dne 15. vel. travna dr. Friderik Dittes. Z njim je legel v prezgodnji grob značajan mož ter prvi zagovornik pravic vsega avstrijskega učiteljstva. Najostrejši naših mečev leži zlomljen, naš najveljavnejši klicatelj v boju je prominul. V naših vrstah ni nobenega Dittesa več. Prostor, kojega je zapustil pokojnik, se ne dá nadomestiti; zato žaluje vse avstrijsko učiteljstvo na njegovem grobu.

Porodil se je Friderik Dittes kot kmeti sin v Irfersgrünu v saskem Vogtlandu dne 23. kimovca 1829. Obiskoval je domačo šolo v svoji domovini. Privatno se je učil pri učitelju in župniku latinščine. L. 1844. pride v Plavenski seminar. L. 1848. postane šolski vikar v Thalheimu. L. 1849. pride kot meščanski učitelj v Reichenbach. L. 1850. prebije v Plavenu drugi izpit. Učil se je latinščine, grščine in francoščine ter prebije rektoratski izpit. Potem gre na univerzo v Lipsijo. Tri semestre je študiral matematiko, prirodznanstvo, zgodovino, filozofijo, jezike. L. 1852. se vrne v Reichenbach. Od l. 1853. do 1857. služi na meščanski šoli v Plavenu. Poleg se je pripravljaj za gimnazijskega učitelja. Spisal je: „Das menschliche Bewusstsein“ (prejel častno darilo); „Das Aesthetische nach seinem eigenthümlichen Grundwesen und seiner pädagogischen Bedeutung“ (prejel častno darilo); „Über Religion und religiöse Menschenbildung“; „Die Naturlehre des Moralischen und Kunstlehre der moralischen Erziehung“. L. 1857. pride kot meščanski učitelj v Lipsijo, pod vodstvo Vogelsova. Vrne se zopet na univerzo ter študira 4 semestre. L. 1860. prebije izpit za višje šole ter je bil promoviran pri filozofski fakulteti. Pisal je: „Über die sittliche Freiheit etc.“ (prejel častno darilo); „Über den Eudaemonismus“. L. 1860. postane predrektor na realki v Chemnitzu ter bil izvoljen predsednikom ped. društva. L. 1864. postane seminarski vodja v Gotha in l. 1868. pa ravnatelj pedagogiuma na Dunaju. 1869—70 je bil okrajni šolski nadzornik za 2. okraj. 1870 je postal član deželnega šolskega sveta. 1873 je bil voljen državnim poslancem. L. 1880. je izišla iz njegovega peresa „Schule der Pädagogik“. L. 1878. prične izdavat „Pädagogium“. L. 1881. stopi v pokoj. 1896, dne 15. vel. travna je umrl ter počiva na protestanskem mirovdvoru v Matzleinsdorfu. Bil je častni član mnogih učiteljskih društev avstrijskih. Poleg navedenega je spisal Dittes tudi: „Lehrbuch der praktischen Logik“; „Lehrbuch der Psychologie“; „Grundriss der Erziehungs- und Unterrichtslehre“; „Methodik der Volksschule“; „Geschichte der Erziehung und des Unterrichtes“ i. t. d. — Iz teh vrstic čč. čitatelji lahko posamejno, da je bil Dittes duševni velikan med avstrijskim učiteljstvom in kot tak, kot učitelj, pedagog, kot človekoljub, kot prvoboritelj za ugled in pravice avstrijskega učiteljstva in šolstva zasluži, da se ga spominjamo tudi slovenski učitelji. Blag mu spomin!

Odlikovanje za pomadjarovanje. Ogerski učni minister je te dni priznal po 15 gld. nagrade 10 učiteljem, ki so si pridobili posebne zasluge za pomadjarovanje v šoli. Nagrade so se priznale takim učiteljem, ki nemadjskim otrokom vse predmete predavajo v madjarsčini. Seveda otroci se v takih šolah drugega ne naučijo, kakor nekoliko madjarskega blebetanja. Pri nas se pa na škodo slovenskemu jeziku nemščini preveč prednosti daje, posebno zadnji čas, ker želijo tu i tam, da bi koj prvo leto (v 3. razredu) s slovenskimi otroci pri nemškem jeziku samo nemški govorili, docim so vsi pedagogi od Komenskega naprej jedini v tem, da je mogoče le na podstavi materinega jezika doseči poveljnih uspehov. Ta „metoda vzgojiteljic“ je na mestu v srednjih šolah in tudi v 5. razredu ljudske šole se dá precéj doseči z njo, nikakor pa ni še na mestu že v 3. razredu. Po našem mnenju bi se smelo polagoma pričeti s to metodo v drugem polletji četrtega razreda, poprej se morajo pa pridno gojiti besedna plemena, stavkovi členi, sklanja, spregatev in na podstavi tega pa pravopis. Še bolj bi se pa dalo rešiti to vprašanje, ko bi se vpeljal od četrtega razreda naprej pouk po oddelkih (namreč na 5 razrednicah) in v tem slučaju bi se pričelo v drugem oddelku 4. razreda prav lahko z direktno metodo. Pouk po oddelkih je na 5 razrednicah predpisan od 4. razreda, na 4 razrednicah pa od 3. razreda naprej; ne vemo, zakaj se tu i tam opušča. Pouk po oddelkih bi bil v korist učencem in učiteljem, ker bi se predpisana učna snov laglje prebavila, kakor se pa sedaj in učitelji bi pa dosegli mnogo boljše uspehe. Res je, da bi učenci izgubili s to uredbo jedno leto, a na to se ne moremo ozirati, ampak jedino le na predpisano učno stvarino. Že zakon narave nas uči, da prenažno prebavljena tvarina ne tekne. Da bi pa predpisano, oziroma zahtevano stvarino gledé nemškega jezika

laglje prebavili, zato prično nekateri tovariši že v 2. razredu s poukom v nemščini — kar je seveda protizakonito in na škodo slovenskemu jeziku. Takega hlapčevskega poniževanja nikakor ne moremo odobravati in čudimo se, da se tako protizakonito in samovoljno postopanje tu pa tam trpi! Pa ne, da bi pričakovali za to kake nagrade ali odlikovanja, kakor ogerski učitelji, ka-li?! Vse, kar je prav, v pravi meri in pravem okviru! Bodimo pravični ter dajmo vsakemu jeziku svoje!

Analfabeti v Evropi v odstotkih: Švedija 0,4, Norvegija 0,3, Dansko 0,5, Švica 0,5, Nemčija 1,4, Prusija 0,6, Saksonsko 0,2, Virtembersko 0,2, Bavarsko 0,4, Finlandija 1,9, Anglija 9,0 Francija 9,5 Avstrija 23,6, Italija 42,0, Španija 52,0, Rusija 80,0, Srbija 79,3, Rumunija 82,0, Bolgarija 85,0.

Dobro je utemeljit. Nadzornik pravi po končani inspekciji učitelju: „Slišal sem, da si dovoljnjete od zelo velikih glavnih obresti računati. Ali morete to pedagoško utemeljiti?“ Učitelj: „S tem si vzdržuje veselje do poklica, kajti to mi je jedini luksuz, kojega si smem pri svoji skromni plači dovoliti!“

Koroška šola. Slovenskega jezika popolnoma nezmožni nadučitelj Fick v Malti je premeščen v čisto slovenski kraj, v Podgrad. Kaj takega je mogoče le na Koroškem. Poslanci naši, pozor!

Iz dež. šolskega sveta. Začasni učiteljici gosp. Marija Vašič v Mirni Peči in gosp. Ana Krašovic v Velikem Gabru sta imenovani za stalni učiteljici na dotičnih mestih. Učiteljica gosp. Ana Podrekar v Kočevju je imenovana za učiteljico na dekliski šoli v Metliki. Nadučiteljsko mesto na štirirazrednici v Šmartnem pri Litiji se je povišalo v I. in nadučiteljsko mesto na trirazrednici v Koprivniku pa v II. plačilni razred.

Okrajne učiteljske konferencije so pred durmi. Somišljenike prosimo, naj se spominjajo pri tej priliki „učiteljskega konvikta“.

Saatzterjeva ustanova. Josip Saatzter, c. kr. okrajni šolski nadzornik v Mies-u na Češkem, je umrl dne 13. prosinca 1895. Iz spoštovanja in ljubezni do pokojnika in zaradi njegovih velikih zaslug na šolskem polju namerava tamošnje okrajno učiteljsko društvo temu slavnemu pedagogu v spomin zbirati darove za ustanovo, katere obresti se bodo podelile na dan smrti tega učiteljskega prijatelja jednemu ali dvema gojencema učiteljskega v Eger-u. Ravnokar razpošilja okr. učit. društvo „oklic“ za to ustanovo. — Tu zopet vidimo, kako ve ceniti učiteljsvo nadzornike, kateri imajo srce za učitelja-trpina!

Vzorna kolegialnost. V Švici učitelja šolske občine na vsakih šest let zopet volijo. Ako ni zopet voljen, sme iti, kamor mu drago — seveda brez zaslužka! Zoper to nečloveško postopanje in ravnanje z učiteljstvom, so se švicarski učitelji vsi kakor jeden moč vzdignili in zoperstavili. S tem so dosegli, da občina, katere svojega učitelja ni zopet volila, ne dobi nobenega učitelja več! Take občine razpisujejo potem učiteljska mesta po dva- tri- ali še večkrat, pa se nihče ne oglasi. Z učitelji gredo z roko v roki tudi vse učiteljice! Vse občine, katere odpuste svoje učitelje, ima v pregledu tamošnje deželno učiteljsko društvo, katero odsvetuje učiteljstvu toliko časa v jedno takih občin prositi, dokler dotična občina za kazen zdatno ne poviša učiteljske plače. Tako se godi občini Bünzen v argavskem kantonu, zoper katero je razposlalo učiteljsko društvo na vse učitelje in učiteljice ta-le oklic: „Der Gemeinde Bünzen, welche im Frühling ihren tüchtigen Lehrer in durchaus ungerechtfertigter Weise beseitigt hat, ist es nicht gelungen, auf die erste Ausschreibung der Lehrstelle hin eine Anmeldung zu erhalten, dank der Solidarität der Lehrerschaft. Die Behörde sieht sich daher genöthigt, die Schule zum zweitenmal zur Bewerbung auszuschreiben. Wir machen jedoch aufmerksam, dass die Besoldung ganz gleich angesetzt ist, wie bei der erstmaligen Ausschreibung. Aus diesem Grunde erwarten wir von Collegen zuversichtlich dasselbe ablehnende Zusammenstehen wie früher.“ — Tovariši, ali bi bila mogoča pri nas taka solidarnost? Težko, kajti imamo, žalibog, še vedno nekaj takih „kolegov“ med sabo, ki svojega kolega za hrbotom izpodrivajo, da bi sebe spravili na površje. Kadar je kako mesto izpraznjeno, marsikdo nič ne gleda, komu gre to mesto, ampak obleta vse „kljuke“, da bi se tem potom pospel do zafelenega mesta in izpodrinil svojega mnogo bolj zaslužnega tekmeča! To ni lepo in ne pošteno. Zadnji čas je, da se v tem vprašanju trdno organizujemo ter opustimo „prikisanje kljuk“. To ni častno za naš vzvišeni stan. Kdor „prikiska kljuko“ se poslužuje nekeke zvijače, s kojo želi preslepiti svoje predstojnike — ker nima dovolj sposobnosti in zaslug, koje bi ga priporočale za naprošeno mesto!

Prošnja. „Slov. učiteljsko društvo v Ljubljani“ je sklenilo pri svojem zadnjem obnem zboru postaviti svojemu starosti Andreju Praprotniku nagrobni spomenik, na rojstni hiši vzdati spominsko ploščo in če bode le mogoče, napraviti doprni kip pokojnika.

Ker pa društvo samo nima denarja, da bi moglo to storiti, stroški bodo pa veliki, obrača se z nadejno prošnjo do vseh tovarišev, prijateljev, znancev in učencev ranj-

kega, da bi se zgoraj omenjeni sklep mogel uresničiti in tako prvaku slovenskega učiteljstva tudi primeren spomenik postaviti.

Pokojnikovih zaslug za narod, za vzgojo in sploh ni treba tu naštevati. Priča so njegove lepe poučne in druge knjige, premile povsod udomačene Marijine kakor preljubke otroške pesmi in hvaležni spomin, katerega gotovo vsak njegov učenec v svojem srcu nosi.

Prispevki naj se blagovolijo posiljati uredništvu „Učit. Tovarisa“ v Ljubljani.

V nadeji, da blagi ranjki še ni pozabljen, pričakuje društvo obilnih darov.

Za odbor „Slov. učit. društva v Ljubljani“ dne 3. rožnika 1896.

Andrej Zumer, predsednik.

Jak. Furlan, tajnik.

Skušnje učiteljske sposobnosti vršile so se od 4—10. maja t. l. pri c. kr. izpraševalni komisiji v Kopru. K skušnjam oglasilo se je 30 učiteljev in učiteljic. Izmed slovenskih učiteljev in učiteljic bili so aprobirani: g. Bitežnik Josip, učitelj pri Voglarjih; g. Trampuž Alojzij, učitelj v Banjšicah, gđ.ena Solc Lavra, učiteljica v Devinu in gđ.ena Škrbic Helena, učiteljica v Škedinju za slovenske in italijanske šole. Za hrvatske ljudske šole: g. Tomažič Lovro, učitelj v Novakih pri Pazinu. — Popolnilne izpite napravila sta g. Pakiz Emil in Rajčič Albert. Vrlim novim učiteljem in učiteljicam želimo vso srečo.

Nekaj statistike. Te dni je izšla pod zaglavjem „Prof. A. Hickmanns geographisch-statistischer Taschen-Atlas von Österreich-Ungarn“ knjižica, ki prinaša na podlagi službenih virov zanimivih podatkov o kronovinah Avstro-Ogerske in o nje prebivalstvu. Iz te knjižice posnemamo le številke, tiče se narodnosti. Ta statistika pravi: Leta 1895. bilo je v Avstro-ogerski 10,960.000 Nemcev (od teh 2,120.000 v onostranski državni polovici), 7,770.000 Čehov, Moravcev in Slovakov (od teh 2,050.000 v onostr. drž. pol.), 7,508.000 Madjarov, (od teh 8.000 v tostranski državni polovici), 4,879.000 Hrvatov in Srbov (od teh 679.000 v tostranski drž. polovici), 3,900.000 Poljakov, 3,368.000 Malorusov (od teh 369.300 v onostr. drž. polovici), 2,940.000 Romunov (od teh 218.000 v tostr. drž. polovici), 1,325.000 Slovencev (od teh 95.000 v onostranski drž. polovici) in konečno 729.000 Italijanov (od teh 21.000 v onostranski državni polovici). Celokupno prebivalstvo monarhije štel je torej leta 1895 43,680.000 duš; izmed vsega prebivalstva je 21,540.000 Slovanov (14,805.000 v tostranski drž. polovici in 6,735.000 v deželah krone sv. Štefana).

Podpore. Naučno ministerstvo je nadaljevalnim obrtnim šolam na Kranjskem dovolilo naslednje podpore: šoli v Ljubljani 2300 gld., v Postojni 250 gld., v Škofji Loki 280 gld., v Kočevju 280 gld., v Krškem 300 gld., v Kranju 300 gld., v Metliki 280 gld.; v Trzinu 350 gld., v Radovljici 260 gld., v Ribnici 250 gld., v Novem mestu 450 gld., v Kamniku 400 gld. in v Št. Vidu pri Ljubljani 300 gld.

Naznanilo. Tisti gg. tovariši, ki gredo letos na Dunaj v tečaj za deška ročna dela, naj se zgledajo pismeno pri g. Jos. Turku, nadučitelju v Logatcu, zaradi dogovora o skupnem potovanju.

„Slovenske Matice“ občni zbor bode v sredo dné 24. rožnika ob 5. uri popoldne v mestni dvorani.

Okrajna učiteljska konferenca za črnomeljski šolski okraj vršila se bode dné 8. mal. srpana t. l. ob 9. uri predpoldne v šolskem poslopju v Črnomlju. Poleg običajnih točec je na dnevnem redu tudi: 1.) Razdelitev učne tvarine iz spisja za razne kategorije ljudskih šol v okraji. Referenti so člani stalnega odbora. 2.) Volitev jednega zastopnika učiteljstva v c. kr. okrajni šolski svet za tekočo volilno dobo.

Naznanilo. Upravni odbor je v svoji seji z dné 6. aprila t. l. sklenil, da se vrši glavni zbor „Zaveze“ v 13. in 14. dan meseca vel. srpana v Opatiji Radi zaprek moral je direktorij glavni zbor s sporazumljenjem članov upravnega odbora preložiti na 19. in 20. dan meseca vel. srpana t. l.

Direktorij „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“

v Št. Jurju pri Kranju, 8. rožnika 1896.

Predsednik: *L. Jelenc s. r.*

Tajnik: *J. Šega s. r.*

Vabilo k okrajni učiteljski konferenci, ki bode dné 1. mal. srpana v Postojini. Poleg navadnih točec je na dnevnem redu: 1.) Kakó naj bi se drugi deželni jezik uspešno poučeval — s praktičnim poskusom. Ref. g. Št. Primožič. 2.) Glasovno pravilno branje na spodnji stopinji ljudske šole. Ref. gđ. M. Mahorčič. 3.) Razumno branje na srednji stopinji. Ref. g. J. Malnarič. 4.) Lepoglasno branje na višji stopinji. Ref. g. A. Smrdelj.

Občni zbor učiteljskega društva za Postojinski šolski okraj bode dné 3. vel. srpana, ob 10. uri dop. v Hrašah pri Postojini. Popoldne izled v Predjamo.

Prošnja. V dosego zboljšanja našega gmotnega stanja prosimo, da se pri letošnjih okrajnih učiteljskih konferencah podpišejo prazne pole z naslovom dotičnega okraja in datum istega kraja, kjer bude konferenca. Pole naj se blagovolijo poslati uredništvu „Učit. Tovarisa“, katero jih bude pri priliki izročilo na kompetentno mesto. V prošnji, kojo bude sestavil g. nadučitelj Luka Jelenc, se bude v prvi vrsti povdarjal status po službenih letih.

Dvakrat dá, kdor hitro dá. Učitelj s 13 otroci in dohodki IV. plačilne vrste je prosil dné 6. svečana t. l. za novéno podporo, a do danes še nima rešitve v rokah. Ne vemo sicer, kje leži prošnja, vendar prosimo, da bi se take prošnje kolikor mogoče hitro reševale; saj gotovo nihče ne prosi podpore, kdor je v istini ni potreben.

Važna naredba. Mestni šolski svet Graški je odredil, da se vsi tisti učenci mestnih ljudskih šol, ki nameravajo prestopiti v srednjo šolo, že od 3. razreda naprej ločijo ter posebej poučujejo in pripravljajo za srednjo šolo. — Je posnemanja vredno, posebno v Ljubljani.

Analfabeti. V Lizboni na Portugalskem je izmed 301.206 prebivalcev 143.057 analfabetov.

Poslano. Po naključju dobil sem šele te dni 7. št. „Pop.“ v roke. V tem listu naletel sem na 111. strani na neko „Poslano“ s čudno vsebino. Nek neznan moj nasprotnik, g. „ž.—“, prijema me tu prav na debelo. Kaj sem zakrivil tako hudega? S prepričanjem sem zagovarjal v dveh člankih misel: jednorazrednicam jedno samo čitanko.

Na osebnosti g. nasprotnika ne odgovarjam, ker osebnosti ne spadajo v strokovni list. —

Iz tega „Poslanega“ sem razvidel, da g. „ž.—“ ne pozna naslova Žumer-Razingerjevega „Prvega berila in slovnice“ ter misli, da „Začetnica in prvo berilo“ pomeni dvoje knjig, ne pa knjigo, ki jo je spisal g. Iv. Miklosich! (In na to pomoto se opira vse „Poslano“!) — Dalje nisem govoril o razdeljenih in nerazdeljenih „knjigah“, nego „jednorazrednicah“!

Da se misel gospoda „ž.—“ da bo v 2 oddelkih, oziroma v 3. šol. letih vedno lahko priučil abecednikovo stvarino“ ni dopadla gosp. nadzorniku, prav rad verjamem! Ne samo verjetno, nego istinito je, da se berila (čitanke), če tudi ne samo „prva“, določajo pri konferencah; maloverjetno je pa, da se razun g. „ž.—“ še drugi teh sklepov ne drže.

Da sva pa vse „nesreče“ g. „ž.—“ kriva midva z gospodom urednikom „U. T.“ je pa celó — neverjetno!

Iz vse te „nesreče“ pa sledi, da je jednorazrednicam potrebna jedna sama primerno sestavljena čitanka in konec bo vsem „nesrečam“ in — zmešnjavam!

G. „ž.—“ to je moja zadnja beseda z Vami!

Ze.

Zahvala. Slavna „Narodna šola“ je blagovolila za mali znesek poslati obilo šolskega blaga in zdravén tega tudi nekaj zabavnih in poučnih knjig za tukajšnjo mladino, za kar se podpisani najtopleje zahvaljuje.

Šolsko vodstvo v Št. Petru na Krasu, dné 10. vel. travna 1896.

Mihael Kalan, voditelj.

Zahvala. Slavno načelstvo kmetijske posojilnice in hranilnice v Dol. Logatecu je darovalo blage volje znesek 10 gld. beri: deset goldinarjev za nakup šolskega blaga tukajšnjim revnim učencem. Uljudno podpisano šolsko voditeljstvo si dovoljuje tem potem v imenu obdarovanih učencev za to lepo podporo in pomoč slavnej posojilnici, izreči najlepšo zahvalo! Bog povrni!

Voditeljstvo ljudske šole v Rovtéh, dné 15. vel. travna 1896.

A. K. Sežán, učitelj-voditelj.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Štev. 573.

o. šol. sv. Tukajšnji razpis službe učitelja in šolskega voditelja v Kamnigoricah z dné 16. vel. travna 1896. št. 573 se izpravi o tem oziru, da je uvrsteno to učiteljsko mesto v III. plačilni razred.

Ob enem se rok za vložbo prošenj podaljša do 12. rožnika 1896.

C. kr. okrajni šolski svet Radovljica, dné 30. vel. travna 1896.